

ادبیات عمومی و تجریدی

هفته‌لق سیاسی ، ادبی و علمی غزته‌در .

جلد : ۲

سنه : ۱ ۲۷ رجب ۱۳۳۵ جمعه ايرتسی ۱۹ مایس ۱۹۱۷ نو مورو ۲۹

محیط و ترک‌لر

[کچن نسخه مزدن مابعد]

بو سلطنت ، شمالده ، بیوک دره‌لر حوالی‌سندده لهستان ایله ؛ [قاریات] حدودنده آوستریا ایله ، اقصای شمالده [موسقوه بیوک - دوقه‌لنی] ایله ؛ جنوبده [عمان] و [حبش] حکومتک بولوندینی اراضی ، صحرای کبیرک ، سودانک حدود غیرقطعیه سیاه ؛ شرقده عجم ایله ، بحر فارس ایله ؛ غربده [آدریاتیکی] دکزی ، وندیک جمهوریتنه عائد [دالماسیا] اراضیسی ایله ، [فاس] سلطانلی ایله محاطدی .

پوشه‌نشا هلق صوغوق ، منجمد ، صیجاق ، حار ، معمور ، چول ، وحشی ، مدنی ، داخلی ، خارجی ، ساحلی ، قطعوی ، جزیری هردرلو محیطاتی جامع‌ایدی ، عجب‌ترک بویرلرک هر طرفنی می‌کندیسه وطن اتخاذا ابتدی ، یوقسه بر قسمنی مستملکه‌می تلقی ایدیوردی ؟
شو ایکنجی جواب صحته ده‌ا قریبدر . بو کون افکارلر ، فرانسزلر ، فلمنکیلر هندده ، [آوسترالازیا] یه نصل قونعشلا ایشه‌ترک‌لرده ، مثلاً ، [اردل] ، [طمشوار] ایالتلرینه اویله‌جه قائم اولتلردی . مقصد ، مثلاً ، [طمشوار] ی ، [اردل] ای اهالیسنی تمثیل ایله ترک ملکنه الحاق ایتک دکلدی .

جامعه اسلامیت داخلنده بولونمقاه مصر کی ، مغرب کی بعض ولایات فرقلی معامله‌یه مظهر اولدی . فقط - مستثنا نقطه‌لردن صرف‌نظر - ترک بورالره یرلشدی ، بورالرنی پلک اوقدر وطن اتخاذا ایتدی . بونکله برابر مصرک ، جزائرک ، تونسک یوکسک طبقه‌لرنده ترک‌لر قالدی .
هله حبش ، یمن کی ایالات حقیقه مستعمره اوله‌رق ترک ایرلدی .

اصل ترک‌لر یرلشدیکی ، وطن تلقی ایتدیکی قطعه آناتولیدر . آناتولیده ترک‌لر اکثریت تشکیل ایتدیلر - بناءً علیه محیط نظریه‌سنک تطبیق‌اتنده ، ترک‌لر ایچون ، آناتولینک تدقیق الزمدر . ترک‌لر هریره مستولی اولدیلر ، فقط ، آناتولی ی هریردن زیاده وطن طانیدیلر .

ملی چیچکار هنر دن

قرنفل

فن ازهار متخصصی معلم لطفی عارف بک

قرنفلک آتیمولورسی نه در، قدیم یونانیلر «قرنفل» ی کیمه عطف ایدرلردی؟ «ژوبیتر» ک چیچکی، شکوفه ربانی. بعض شاعرلر هنرک بوجیچکدن استعاره لرلی. تاریخ زراعت مزده مشهور قرنفل یتشدیر یجیلر، صرافیلر، صنعتکارلر. پیری پاشا زاده سید جمالی محمد بک. قرنفلجی جن علی چلبی. بابوججی محمد چلبی. ماک زاده تذکره جی محمد افندی مرحوم. حکیم باشی صالح افندی مرحوم. اده ایتدکلری (قرنفل) نوعلری، بو کونکی بعض اوروپا نوعلریله مقایسه.

هیکل تراش شهر «فیداس» ک آلتون ویا فیل دیشندن معمول، گرانها بر تخت معلا اوزرینه اوطومش، صول آلیله متکی عصا، صاغ آلیله ناشر رعد و برق بر شکل محشمده پک صنعتکارانه اوله رق هیکلانی یاپدینی پدر و رئیس معبودین «ژوبیتر» ک حسن و آئنه تلمیحا یونان و لاتین افکار و خیال خرافه پرستانه سنک «ژوبیترک چیچکی» = Fleur de Jupiter = یا خود «شکوفه ربانی» = Fleur divine [۱] تسمیه ایتدیکی «قرنفل» ی، فصیله قرنفلیه = Caryophyllées نك بو کوزل قوقولی جملنی شاعر مشهور «باقی» مرحوم:

«سنک بیداد کله سرده زخم خونینم که وار»

«کوشه دستارده رنگین «قرنفل» در بگا»

دیهرک یارینک سنک بیدادینک کندی باشنده آچدینی بر زخم خونینه بکزه تیور. دیگر طرفدن هان بوتون چیچکارک جانلاندینی موسم بهارده «کل» ایله «نرکس» ایچون:

«چن چن کل و نرکسه زین اولوب عالم»

«آچلادی کوکلی کوزی کلشنک ایریشدی بهار»

دین شیخ غالب مرحوم «قرنفل»:

«قرنفل» عشوه و نازیله قرقه کا کلاه»

«نسیمه روزن کلبندن عرض ایدر دیدار»

صورتنده توصیف ایدیور.

بزده سلطان مصطفی خان ثات و حمید اول زمانلرنده یعنی «۱۱۸۴ و ۹۰» تاریخلرینه طوغرو بلغراد ترجمانی بولنان «بوسنه لی عثمان بن عبدالرحمن» افندی، بلغراد محافظی «حاجی احمد پاشا» وقیودان دریا «سلیمان پاشا» لرك اثره مت و تشویقلر یله «کتاب النبات» [۲] نامیه نباتاته و خواص طبیه سنه

[۱] قره قوش و میسه آغاجی کی یونانیلر (قرنفل) ی ده ژوبیتره عطف ایدرلردی.

[۲] بایزید کتبخانه سنده محفوظدر. کتاب النباتی آروجه بر مقاله ده تدقیق ایده جکز.

متعلق زمانه مهم اولدینی قدر بیوک بر اثر وجوده کتیرمشدی. عثمان افندی، مرحوم، حکیم (ماطیولی) دن حروف هجا ترتیبیه ترجمه ایتدیکنی سوبلدیکی بوغیر مطبوع اولدقجه جسیم اولان اختنده «قرنفل» ایچون: «ایکی نوعی وارد. بری بستانی، بری بیانی، دیدیکی کی «رساله فیضیه» صاحبی «طیب شیخ مصطفی افندی» کی بوده ایرانیلرک «فرخمشک» تسمیه ایتدکلری «قرنفل» ک اذ زیاده خواص طیبه سندن، مثلاً کلبشکرندن، سرکه سندن بحث ایدیور.

اسلاف کراهن «قرنفل» ک یالکیز خواص طیبه سنی تدقیقله اکتفا ایتزلر، ظرافت شکلیه سیله برابر، لطافت لونیه و عطریه سندن طولایی بو خوش چیچکک باغچه لرده یتشدیرلمسندده چالیشیرلر، حتی اوروپا فلوریستلری = فن ازهار متخصصلری کی نادیده «واریه ته = نوع» لرینی آله ایتمه موفق اولورلردی.

تورک چیچکجیلک تاریخنده کورولن مشاهیر شکوفه پروران آراسنده کرک «آما تور» = هوسکار، مراقلی، کرک «پروفه سیوندل» =

صنعتکار، متخصص «اولسون» نوع «آله ایده جک قدر چالیشمش، مشهور اولمش «قرنفل» یتشدیرجیلر واردی. مثلاً «پیری پاشا زاده سید جمالی محمد بک» کندی زماننک نادیده عد اولنه جق متعدد قرنفل نوعلرینی آله ایتمه موفق اولمش بیوک برهوسکاریدی. «سرخ»، «ایوا کلی»، «کل پنبه»، «یک آل» قرنفلرینی او آله ایتشدی. حتی «پابوججی محمد چلبی» [۱] نك تخم لرینی «باباسی حاجی علیدن آلمش کندوده آجدقدنصکره آنلره اسم قومشدی «عزیز چلبی نك یکریمی درت عدد لاله سنی ده ینه کندیبی توسیم ایتشدی. پیری پاشا زاده نك بو مهارت شکوفه

پرورانه سندن بشقه برده ظریف بر مهارت

صنعتکارانه سی واردی؛ یتشدیردیکی چیچک نوعلرینک، خصوصیه زرینلرک مقوادن شکل لرینی، رسم لرینی یاپاردی. حتی تذکره شکوفه جیان «قرطاسدن رسم زرین بونک اخ اعیدی» دیور. دیهک که اسکی تورک چیچکجیلری آله ایتدکلری نوعلرک بالاخره انظار تدقیق و تماشا ده صنی بر صورتده تثبیتی چاره لرینی ده دوشونیورلر، قرطاسدن عادتاً اویمه چیچک قولکسیونلری وجوده کتیریورلردی.

«قرنفل» یتشدیرمک خصوصنده اسکی پروفه سیوندل صنعتکارلر رض آراسنده برده «جن علی چلبی» واردی. بو ذات بالخاصه (قرنفلجی جن علی چلبی) دیه شهرت بولشدی. چونکه تخمندن «روی عروس»، «زیبا»، «یاقوتی»، «دلداده» ناملریله موسوم اولان قرنفللری

[۱] (پابوججی لاله سی) نامیه مشهور اولان لاله نك مبدعیدر. بوذاتدن (لاله) مقاله سنده

آبروجه بحث ایده جکز.

متخصص و محرر زراعی
جواد رشیدی

ایلك دفعه اوله رق باغچه سنده او ابداعه موفق اولمشدى . فقط بواسملى جمالى بكة قويدرمشدى . سلطان سلیمان خان ثانی زمانده یعنی (۱۱۰۰) تاریخلرینه طوغرو کلن چیچکجیلرمنه ، « قرنفل » دن زیاده « لاله » و « زرین » یتشدرمکه هوس ایتشلردی . مثلاً او عهدك اڭ بنام برمتخصص ازهارى اولان « ممك زاده تذکره جی محمد افندی » مرحوم ، هان زمانك موجود اولان زرین نوعلرینی آله ایتشدى که بونلره « تحفة الازهار » ، « تحفة الملوك » ، « تحفة الجنان » ، « تحفة العروس » ، « بیوک سلیمانی » ، « کوچوک سلیمانی » ، « سرآمدلعلین » ، « بیاض خدا داد » ، « بیاض نوبهشت » ، « فرید جهان » ، « نور محمدی » ، « یکمردی » ، « شمس جهانی » ، « احمد کتخدا » ، « پسند عالمگیر » ، « جهانگیرلعلین » ، « جام جم = ابری » ، « آشفته لعلین » ، « دلربا » ، « دل آرا » کی پك کوزل اسملر ویرمشدی . حتی اوزمانکی چیچکجیلرمنك « سیم طوب » و بوگون بزم « قارطوبی » دیدیکمز چیچک ایلك دفعه اوله رق بو « ممك زاده تذکره جی محمد افندی » ده کورلشدى .

« صوڭ زمانلرده کلن « حکیم باشی » لردن قرنفل یتشدرمکه هوس ایدن « حکیم باشی صالح افندی مرحوم [۱] اولمشدى . کندیسی مکتب طیبه منك « طبخانه » نامیه ایلك دفعه اوله رق کشادنده یتشمش فضلاى نباتیونمز دندی . اصطلاحات طیبه منك تورکجهیه تهویلی خصوصنده بیوک خدمتلى سبقت ایتشدى . آناتولى حصاری ایله قاکلیجه برونی آره سنده کی ساحلخانه لرنده اقامت ایدرلر ، نباتات و ازهاره اولان محبتلرینی یالینسك باغچه سنده بالذات ، بالعمل چالیشمقله ده اثبات ایدرلردی .

« علم حیوانات و نباتات » نامنده کی اثر معتبرك مؤلفی اولان صالح افندی مرحوم طانیان احباسی واپورده اطرافنه طوپلانیرلر ، چیچکلره عائد مصاحبه لرینی لذتله دیکرلردی . قرنفل حقنده مرحوم ، « قرنفل آلوب هان بوزنه کوتورنلر (قرنفل) ك نه اولدیغنی بیلیملردر . قرنفل شویله آلوب باقلیدر » دیهرك شهادت واورته پارمقلرینك آره سیله (قرنفل) ك کأسنك اولچولسی لزومنی اراشه ایدردی . بعض مقبول اولیان بر آرز بویوجك (قرنفل) لری کندیلرینه کوسترنی کنجلره : « اوغلم بز بونلره » بازار پهلونی « تعبیر ایدهرز » دیر ، پك بکنمزدی . هله کأسندن باطلامش اولان « قرنفل » لره آوروپا صراقلیلری کی ولوبویوک ده اولسه هیچ اعتبار ایتمزدی . هر چهارشنبه کونی کندی استراحت او طه سنك برکوشه سنی نادیده قرنفللریله عادتاً برکلین او طه سی آصقیسی صورتنده تریبن ایدرو بورنکارنك قوقولی قرنفل مزینانی آلتنده او طوره رق صرف بزه مخصوص ملی برچیچك ذوقیه متذوق اولوردی . باغچه سنده کی چیچك جامکالرینه « لیونلق » تعبیر ایتمز ، چیچکلرک اوراده قیشین قیشلامه سندن طولای فرانسجه (سار) منابلی اوله رق « قیشلا » تعبیر ایدردی . [۲]

*
* *

آوروپالیرك زمانمزده « ثوییه ده فلوریست » ، یاخود « ثوییه غرانادین » ، « راتافیا » ،

[۱] صالح افندی مرحومك « رحلتی » ۱۳۱۳ ددور . قبری ایوبده « منشآت » صاحبی

« فریدون » بکک قبری جوارنده در (عثمانلی مؤلفلری) .

[۲] تاریخ عثمانی انجمنی اعضاسندن کچه جی زاده رشاد فؤاد بك افندیك محرر طاجزه

قوناقلرنده (صالح افندی مرحوم) حقنده واقع اولان افاده شفاهیه لرندن نوط ایدلشدور .

« نوبیه مارگریت » کی قرنفل نوبلینک و قتیله « جن علی چلبی » نك الله ایتدیکی « روی عروس » ی یاخود « یاقوتی » سی ، و یاخود پیری پاشا زاده نك « سرخ » ی یاخود « یك آل » ی اولدیغنی بو کون بزه کیم تأمین ایدیه بیلیر ؟ هر حالده بز ، فن ساحه سنده اسلافك بو کبی پك فائده لی اولان مساعی سابقه لری ثمراتی بو کون احیا و محافظه یه بتون موجودیتیزله غیرت ایتلیز .

زراعت متخصصی

قیزیل طوپراق ۳۰ نisan ۳۳۳

هواد رمدی

بر هفته لق تاریخ حرب

[۱۰ - ۱۶ مایس ۱۹۱۷]

غرب جبهه سی تعرضلری کهوشه دی . واقعا انگلیزلر (آراس - له نس) طرفلرنده ، (استقارپ) نه ری طرفینده تعرض ایدیورلر ، فرانسرلرده شامپانیاده و (نه ن) بوینده کرک طوپچی و کرک پیاده تعرضلری اجرا سندن خالی قالمایورلر . فقط بوتعرضلر کچن هفته لره نسبتله چوق قیرلشدر ، متعرضلره هیچ بر فائده تأمین ایدیه مکدر .

ائتلاف دول متفقه سنك مدھش قوتلر و غیرتلر صرفدن صوکره بویله بیتابی یه دوشه جکنی کچن نسخه مزده یازمشدق . بوتخمینده بولونمق ایچون پیغمبر اولغه لزوم یوقدی . او درجه بویوک قوتلرک صرفی ، بودرجه سریع و بویوک بیتابیلری ایجاب ایدیه جکی دوکاردر .

شیمدی دوندن بری ، (ایزونزو) جبهه سنده ایتالیا لارک پك شدتلی طوپچی آتشلری باشلادیغنی آوستریا تبلیغ رسمی سنده اوقویورز . دیك که جنرال (قادورنا) نك بهار تعرضی نهایت ینه ایزونزو جبهه سنده انکشاف ایدیه جکدر . هنوز طوپچی استحضاراتی دوام ایتکده اولدیغندن پیاده تعرضلری باشلامادی . فقط ایتالیا لارک ، متفقلریمز آوستریا لیلری بر قاریش بیلریرلرندن قیملداتامایه جقلرینه ، شیمدی یه قدر کوردیکمز تجربه لر دولایسیله ، بلاتردد حکم ایدیه بیلیرز .

روس جبهه سنده سکون وار . طرفین حکماً دکسه ده فعلاً متارکه ایتلردر دینه بیلیر . لکن ماکدونیا جبهه سنده بویله دکل . جنرال سارای (قاره صو) قوسنده ، مناسترک شمالندن بدأ ایله طویران کولی جنوبیه و سیروز اوواسنه قدر اولان محللرده عمومی تعرضی اجرا ایتدی . فقط بوتعرض الک آغیرضایعاتله ، متفق آلمان و بولغار قواسی طرفدن قیریلدی . بوتعرضک سرپندیلری دوام ایدیور . لکن قوتی محدود اولان و غرب جبهه سنده کی قدر سهواتله قطعاتنک بوشلقلرینی و مهمات ضایعاتی دولدورامایان جنرال سارای بوکون یارین سکونه ورا جقدر .

نافله ! ائتلاف ایچون بوسنه هیچ بر طرفدن امید موقیت کوروله دی . بالخاصه روس اوردوسنك فعلاً موازنه حربیه دن چیقارلش اولماسی حسیله ائتلافك احراز ایتک ایسته دیکی مظفریت قطعیه یه قوتی غیر کافیدر . روس اوردوسی آنارشیلر ، فرارلر ، مختلف جریانلر ایچنده یکپاره برکتله دکل ، آرتق داغیلغه باشلایان بر کیره چ طاشیدر . حرب عمومیده کی رولی ده شبهه سز مغلوباً نهایت بولشدر .